

SOLIDARNI Z RUCHEM ZWIĄZKOWYM, SOLIDARNI W EUROPIE
Rezolucja X Kongresu Związku Zawodowego „Budowlani”
w sprawie działań europejskiego i międzynarodowego ruchu zawodowego w obszarze
ryнку pracy

Związek Zawodowy „Budowlani” jest organizacją członkowską Europejskiej Federacji Pracowników Budownictwa i Drzewiarstwa (EFBWW) od 2006 roku i organizacją założycielską Międzynarodowej Organizacji Pracowników Budownictwa i Drzewiarstwa (BWI). Członkostwo międzynarodowego i europejskiego ruchu zawodowego jest dla nas potwierdzeniem wspólnoty interesów tego ruchu i wyrazem solidarności w działaniach na rzecz obrony praw pracowniczych. Ta solidarność ze wszystkimi walczącymi o prawa pracownicze jest warunkiem istnienia ruchu związkowego.

Nasze zaangażowanie międzynarodowe ma wymiar praktyczny. Związek Zawodowy „Budowlani” bierze bezpośredni udział w najważniejszych kampaniach EFBWW ważnych dla europejskiego rynku pracy w naszych sektorach i w wielu akcjach BWI mających zasięg globalny. Angażujemy się od lat w realizację licznych projektów międzynarodowych, skoncentrowanych na problemach ważnych dla rynku pracy. EFBWW i BWI są dla Związku Zawodowego „Budowlani” podstawowym źródłem informacji o globalnym i europejskim rynku pracy w naszych sektorach, także takich, które często nie mogą być pozyskane w inny sposób.

Większość sektorów, w których działa nasz Związek funkcjonuje w globalnych sieciach produkcji i usług, koordynowanej najczęściej przez duże przedsiębiorstwa ponadnarodowe. W przypadku Unii Europejskiej bardzo duży wpływ na funkcjonowanie tych sektorów mają polityki i regulacje prawne Wspólnoty. Krajowe związki zawodowe, które chcą mieć realny wpływ na funkcjonowanie przedsiębiorstw w obszarze rynku pracy muszą koordynować swe działania na szczeblu europejskim a często też globalnym. Międzynarodowy ruch związkowy w naszych sektorach jest szczególnie zainteresowany zawieraniem porozumień ramowych regulujących funkcjonowanie przedsiębiorstw ponadnarodowych w obszarze rynku pracy, korzystnych dla pracowników i stanowiących dobre praktyki dla pozostałych firm sektorów. Najważniejszymi narzędziami działania na rynku europejskim, podlegającym regulacjom UE jest europejski sektorowy dialog społeczny, koordynacja działań sieci Europejskich Rad Zakładowych w dużych przedsiębiorstwach, współpraca w ramach Europejskiej Konfederacji Związków Zawodowych, wspólne działania europejskich sektorowych federacji związkowych oraz lobbing polityczny w instytucjach UE.

Z punktu widzenia związków zawodowych ten model działania nie jest optymalny i nie zapewnia w pełni efektywnej reprezentacji interesów pracowników. Ukształtował się on przez lata pod dużym wpływem ośrodków neoliberalnych i przeciwników zaawansowanych polityk rynku pracy na poziomie Unii Europejskiej. Nie należy oczekiwać, że w najbliższym czasie model ten będzie zmieniał się zgodnie z oczekiwaniami związków, szczególnie w sytuacji wewnętrznych napięć politycznych w UE, konfliktów interesów ekonomicznych i tendencji protekcjonistycznych w wielu krajach Wspólnoty.

Modele rynku pracy w Europie różnią się znacznie. W krajach Europy Środkowej i Wschodniej, które dołączyły do UE po 2004 roku, poziom dialogu społecznego, negocjacji zbiorowych i możliwości efektywnego funkcjonowania ruchu związkowego są z reguły znacznie mniej zaawansowane niż w krajach tradycyjnie rozumianego Zachodu Europy. Te różnice znajdują swoje odzwierciedlenie w aktywności i możliwościach działania związków z tych krajów w EFBWW. Dla Europejskiej Federacji Pracowników Budownictwa i Drzewiarstwa nadchodzące lata będą trudne. Dla wielu ośrodków politycznych, rządów ale także pracodawców pandemia COVID-19 staje się pretekstem do podejmowania działań osłabiających wpływ związków zawodowych, obniżających standardy pracy i wprowadzania polityk protekcjonistycznych. To poważne zagrożenie dla „jednolitego europejskiego rynku

praw pracowniczych” i jednocześnie wyzwanie dla solidarnych działań europejskiego ruchu związkowego.

Związek Zawodowy „Budowlani” oczekuje, że Europejska Federacja Pracowników Budownictwa i Drzewiarstwa w najbliższych latach:

- podejmie działania na rzecz wzmocnienia efektywności europejskiego sektorowego dialogu społecznego. Krytycznie oceniamy efekty tego dialogu, które najczęściej sprowadzają się do niezobowiązujących konsultacji propozycji Komisji Europejskiej i coraz częściej przypominają dialog społeczny w Polsce – zatrzymujący się na etapie wyrażania opinii przez partnerów społecznych, ignorowanych następnie przez decydentów. Oczekujemy, że EFBWW będzie sprzeciwiać się ograniczaniu liczby spotkań dialogu, działać na rzecz zapewnienia zrównoważonej reprezentacji regionalnej po stronie pracowniczej i dążyć do zawierania formalnych porozumień ze strona pracodawców, wszędzie tam, gdzie jest to możliwe – dla wzmocnienia wpływu partnerów na polityki i decyzje Komisji Europejskiej. Związek Zawodowy „Budowlani” deklaruje wsparcie takich działań i dalszy aktywny udział w pracach sektorowych grup europejskiego dialogu społecznego;

- zdecydowanie będzie przeciwstawiać się politykom protekcjonistycznym w ramach UE. Z zaniepokojeniem obserwujemy powrót takich polityk w wielu krajach europejskich a także fakt, że związki zawodowe nie zawsze wolne są od ich wpływu. Dla ruchu związkowego Unia Europejska powinna być przede wszystkim obszarem wspólnych, wysokich standardów pracy i równego traktowania wszystkich pracowników. Brak solidarności w tej sferze podważa podstawy istnienia europejskiego ruchu związkowego budowlanych i drzewiarzy.

- będzie prowadzić szeroką konsultację stanowisk EFBWW w kluczowych sprawach europejskiego rynku pracy a także zapewnienia udziału przedstawicieli zainteresowanych związków zawodowych wszystkich regionów UE w przygotowywaniu tych stanowisk – w tym również krajów, które weszły do Wspólnoty po 2014 roku. Udział taki wymaga wsparcia. Fakt, że wiele związków zawodowych nie dysponuje dużym potencjałem organizacyjnym nie oznacza, że ich postulaty są mniej ważne. Stanowiska EFBWW w sprawach europejskiego rynku pracy powinny uwzględniać różnice w systemach stosunków przemysłowych i dialogu społecznego a także wynikające z nich konsekwencje.

- nadal będzie koordynować działania Europejskich Rad Pracowniczych, w większym stopniu zwracając uwagę na sytuację przedstawicieli z krajów, które nie mają reprezentacji w prezydium ERZ i większego wpływu na działanie Rad. Związek Zawodowy „Budowlani” w większym niż dotychczas stopniu włączy się we wspieranie swoich przedstawicieli w ERZ i koordynację ich działań z EFBWW.

- nadal koncentrować się na problemach pracowników migrujących, w tym delegowanych i pracownikach z krajów trzecich dążąc do zapewnienia im warunków pracy porównywalnych z pracownikami lokalnymi i objęcia ich systemem krajowych umów zbiorowych i krajowych regulacji prawa pracy.

W większości krajów UE ruch związkowy przeżywa problemy związane ze zmniejszaniem się bazy członkowskiej. Problemy te występują z pełną ostrością w krajach, które znalazły się w Unii po 2004 roku. Z racji mniejszego potencjału członkowskiego i z reguły słabszej niż w krajach „starej” UE pozycji w systemie stosunków pracy skuteczne funkcjonowanie związków w tych krajach jest zagrożone. Związek Zawodowy „Budowlani” oczekuje, że EFBWW będzie kontynuować i rozwijać programy i projekty wspierające działalność organizacyjną tych związków i ich udział w lokalnym i europejskim dialogu sektorowym.

Trudne czasy dla naszych sektorów w trakcie pandemii i niepokojące zmiany, które mogą nastąpić na rynku pracy – jako jej skutek wymagają od EFBWW szczególnej czujności, szybkiej reakcji na pojawiające się patologie i szczególnej solidarności w działaniu. Siłą ruchu związkowego w naszych sektorach powinna być transparentność działań i dojrzały mechanizm demokratyczny pozwalający na reprezentację interesów wszystkich grup pracowniczych. To, jako organizacja członkowska EFBWW oferujemy i tego od EFBWW oczekujemy.